

BARNEOMBUDET

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	10/00312-2	Elin Saga Kjørholt	008;O;BO	26.3.2010

Høring: Forslag om gjennomføring av returdirektivet i norsk rett

Barneombudet takker for muligheten til å fremme en høringsuttalelse i forbindelse med implementeringen av EUs returdirektiv i norsk rett.

Barneombudet skal i henhold til lov og instruks arbeide for at barns behov, rettigheter og interesser blir tatt tilbørlig hensyn til på alle samfunnsområder. Ombudet skal særlig følge med i at lovgivning til vern om barns interesser blir fulgt, og at norsk rett samsvarer med de forpliktelser Norge har etter FNs konvensjon om barns rettigheter.

Barneombudet stiller seg i utgangspunktet positiv til en innføring av regler i norsk rett som sikrer forutsigbare prosedyrer når det gjelder avgjørelser om retur av tredjelandsborgere, mulighet for frivillig retur og rettshjelp i forbindelse med returvedtak. Vi ønsker imidlertid å kommentere enkelte perspektiver ved dette.

1. Perioden for frivillig retur

Barneombudet mener at en periode for frivillig retur på mellom 7 og 30 dager kan være kort i enkelte livssituasjoner. Ved fastsettelse av frist bør det tas tilbørlig hensyn til den enkeltes livssituasjon slik at det reelt blir mulig å overholde fristen. Dette kan for eksempel dreie seg om foreldre med ansvar for mindreårige barn hvor det kan være uheldig for barnets livssituasjon dersom vedtaket skal effektueres med innen så kort tid. Fristen er viktig av flere grunner. For det første foreslår departementet at en beslutning om ikke å forlenge perioden for frivillig retur ikke kan påklages. For det andre foreslås det også en streng praksis hva gjelder mulighet for forlengelse av frist. For det tredje kan det ikke å overholde fristen medføre utvisningsvedtak.

2. Utvisning og innreiseforbud i alle saker

Barneombudet får svært mange henvendelser om familier som opplever at en forelder blir utvist, som regel på grunn av brudd på utlendingsloven. Ombudet har i lang tid vært bekymret for praktiseringen av utvisningsbestemmelsene og konsekvensene dette har for barn. Ombudet tok dette blant annet opp i Stortinget i forbindelse med behandling av ny utlendingslov, og ser med glede at komiteen under behandlingen av loven uttalte: *[Flertallet] ber departementet vurdere om det kan gis forskriftsregler som i enda større grad sikrer at hensynet til barnets beste blir ivaretatt i forbindelse med utvisningssaker.*

Ombudet er bekymret dersom det nye regelverket vil føre til enda flere vedtak om utvisning dersom dette ikke samtidig fører til en enda grundigere vurdering og kartlegging av barnets beste.

Førrige gang Barneombudet kommenterte om utvisning i en høringsrunde foreslo man i høringsnotatet at dagens praksis i hovedsak er at ulovlig opphold opp mot to år som hovedregel ikke skal medføre vedtak om utvisning der barn er involvert. Ombudet uttrykte den gang "Dette er ikke Barneombudets inntrykk, og Ombudet er derfor glad for at departementet foreslår å forskriftsfeste en slik hovedregel. Ombudet støtter også at brudd på utlendingsloven som kan likestilles med ulovlig opphold/arbeid vurderes på samme måte i relasjon til forholdsmessighetsvurderingen." Vi gjentar våre innspill i denne sammenheng.

Barneombudet vil understreke at en utvisning, selv en begrenset utvisning på to eller fem år, har svært store konsekvenser for barn. Det er positivt at Stortinget har sendt signaler om en oppmykning i forhold til praktisering av reglene til fordel for barn. Ombudet forutsetter at dette følges opp i både regelverk og praksis. Det fremstår imidlertid som uklart hvordan det nye regelverket vil påvirke denne føringen. Ombudet vil påpeke at utvisning får de samme konsekvenser for barnet, uansett bakgrunnen for utvisningen, og barnets beste bør være det klart førende hensyn i tråd med FNs barnekonvensjon artikkel 3.

Barneombudet mener at dagens utvisningspraksis er problematisk i forhold til barnekonvensjonens artikkel 9 som pålegger staten et ansvar for å sikre at barn ikke blir skilt fra sine foreldre. FNs komité for barns rettigheter har uttrykt bekymring over norsk utvisningspraksis. Også i komiteens generelle kommentar nr 7 understrekes det at små barn er særlig sårbare for atskillelse fra foreldrene på grunn av deres fysiske avhengighet og følelsesmessige tilknytning til foreldrene.

Barneombudet er opptatt av at det i enhver utvisningssak som involverer barn bør foretas en vurdering av barnets beste etter barnekonvensjonens artikkel 3, og at barnet bør gis anledning til å komme med sine synspunkter i så stor grad det lar seg gjøre (barnekonvensjonens artikkel 12).

3. Enslige mindreårige asylsøkere

Departementet foreslår å innføre i ny § 90 sjuende og åttende ledd i utlendingsloven ”Retur av enslige mindreårig skal bare skje til et familiemedlem, utnevnt verge eller til et forsvarlig omsorgstilbud”.

Barneombudet ser at det kan være fordeler ved en direkte regulering av kravet om at det skal foreligge et omsorgstilbud i hjemlandet. Ombudet mener likevel at begrepet omsorgstilbud er for vagt, og at det sier lite om hvilke standarder som kreves. Barneombudet forutsetter at retur i disse tilfellene kun skjer til trygge, sikre steder hvor det eksisterer et reelt forsvarlig omsorgstilbud. Kriteriene for hva som regnes som forsvarlig omsorgstilbud bør være strenge, så også for den dokumentasjon norske myndigheter skal fremlegge i forhold til situasjonen barnet skal returneres til. Ombudet viser i den forbindelse til barnekonvensjonens artikkel 22 som setter strenge krav til myndighetenes innsats i forbindelse med retur av flyktningbarn.

Barneombudet takker for muligheten til å komme med innspill i høringsrunden og stiller seg til disposisjon for en videre dialog.

Med vennlig hilsen

Reidar Hjerermann

barneombud

for Gunn Karin Aase
Elin Saga Kjørholt
rådgiver